

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.21.261/2016/9. szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Bihari Krisztina, ügyvéd által képviselt **felperes neve felperes címe felperesnek** – a **vezető jogtanácsos neve** vezető jogtanácsos által képviselt **alperes neve, alperes címe** szám alatti székhelyű **alperes** ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2016. június 28. napján kelt 5.P.21.343/2015/21. számú ítélete ellen a felperes által 22. sorszámmal előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja**, és a felperes által az állam részére fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 86.700,- (Nyolcvanhatezer-hétszáz) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50.000,- (Ötvenezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 115.600,- (Egyszáztizenötezer-hatszáz) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S:

A felperes 2008. decemberében a **A...** Kft-nél gépjárművásárláshoz szükséges kölcsönigénylés megjelölésű nyomtatványt töltött ki, ebben kölcsönigénylőként személyes adatain túl az igényelt hitel paraméterei között szerepel, hogy a hitel devizaneme svájci frank, a kölcsön összege 2.294.000,- forint, saját erő 43%, azaz 1.700.000,- forint, futamidő: 120 hónap. A kölcsönigénylő a nyomtatvány kitöltésével és aláírásával, annak záradékában kifejezetten elismerte, hogy a kölcsönigénylés elválaszthatatlan mellékletét képező – Általános Tájékoztató a **B...** Zrt. ügyfelei részére – című tájékoztató levelet átvette, annak tartalmát megismerte, továbbá nyilatkozott arra vonatkozóan is, hogy az abban foglalt hozzájáruló nyilatkozatot megadottnak tekinti. Az alperes részéről 2006. február 1. napján kiadott általános tájékoztató felhívta arra az ügyfelek figyelmét, hogy a deviza-alapon nyilvántartott kölcsönök esetében a havi törlesztőrészek nagysága a deviza kamatlábak és az árfolyamváltozások miatt változhat. A gazdasági környezet változásait tekintve valószínűsíthető, hogy a havi törlesztőrészlet, illetve a hátralévő tartozás emelkedni fog, ezért az alperesi pénztintézet kérte, hogy az ügyfél, abban az esetben válassza a deviza-alapú hitelkonstrukciót, amennyiben jövedelme vélelmezhetően lépést fog tartani a várható árfolyamváltozásokkal, tekintettel arra, hogy az árfolyamváltozásból eredő minden kockázat az

ügyfelet terheli.

Az alperesi pénzügyintézet a felperes kölcsönigénylését befogadta, ennek megfelelően 2008. december 13. napján gépjárművásárláshoz, devizaalapon nyilvántartott kölcsönszerződés megkötésére került sor a felek között. A szerződés rögzítette, hogy az alperes, a márkakereskedővel kötött megállapodás alapján egy Mazda3 SZGK-SPORT 1.6 CE típusú gépjármű vásárlásához 2.294.000,- forint összegű, a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamon kalkulált svájci frankban nyilvántartott kölcsönt nyújtott a felperes részére. Az írásban kötött kölcsönszerződésben feltüntetésre került az induló kamatláb (4,49%/év), a kölcsön futamideje 120 hónap, továbbá a THM: 4,98%. A kölcsön szerződéskötéskor érvényes induló havi törlesztőrészletét a szerződés megkötésének napján érvényes árfolyammal kalkulálva 24.123,- forintban határozták meg, melyet az 5. pontban rögzítettek szerint a hirdetményben közzétett díjak és az árfolyamtartalék növel. Feltüntetésre került még, hogy a havi törlesztőrészlet összege a folyósítás és a szerződés aláírásának idejére esedékes devizaárfolyam változásaitól függően változik, továbbá, hogy a havi törlesztőrészletek az aktuális devizaárfolyam alapján árfolyam periódusonként kerülnek meghatározásra. A szerződés 8. pontjában a felperes kölcsönvevőként elismerte, hogy a kölcsönszerződés feltételeit a kölcsönszerződéshez mellékelt-MAZDA jelölésű szerződés általános feltételei rendezik, melynek hiánytalan átvételét aláírásával elismerte. A szerződés 12. pontja rögzíti, hogy az adós a kölcsönszerződés aláírásával tudomásul veszi az általános feltételekben foglaltakat, valamint azt, hogy a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi a később kiküldendő törlesztési terv, amely rögzíti a folyósítás időpontját, és a törlesztőrészletek esedékességének időpontjait. A peres felek 2008. december 13. napján opciós szerződést is kötöttek, mely szerint a felperes a gépjárműre vételi jogot biztosított az alperes részére a szerződés aláírásától számított 5 éves határozott időszakra. Az alperes írásban hirdetmény tudomásulvételéről is nyilatkozott, különös tekintettel a szerződésmódosítási díjra és az előtörlesztési díjra, mint költségekre vonatkozóan, melyek összege is feltüntetésre került a nyilatkozatban. A felperes a szerződéskötés időpontjától kezdődően havi rendszerességgel eleget tett törlesztési kötelezettségeinek, annak ellenére, hogy a kedvezőtlen árfolyamváltozások miatt a törlesztőrészletek utóbb megemelkedtek.

A felperes 2013. december 9. napján előterjesztett keresetében kérte annak megállapítását, hogy a teljes kölcsönszerződés érvénytelen, elsődlegesen azért, mert a kölcsöntartozást deviza-alapon tartja nyilván az alperesi pénzügyintézet. Érvénytelenségi okként jelölte meg, hogy az alacsony kamatmeghatározás mellett annak korlátlan emelkedési lehetőségét írta elő a szerződés, az árfolyamkockázat ekként teljes mértékben a felperesi adósságot terheli. Sérelmezte, hogy az alperes olyan költséget is felszámolt, melyre a szerződés szerint nem lett volna módja. Álláspontja szerint a THM 4,98%-os mértéke nem volt irányadó a szerződés törlesztési időszakában. A THM jogszabálysértő, mivel az az árfolyamrést is tartalmazza, melyet a DH1 tv. 3. §-a utóbb semmisnek minősített. A THM-re vonatkozó szerződési feltételt felperes keresetében tisztességtelennek minősítette és ezáltal érvénytelennek kérte tekinteni. Kérte az alperesi üzletszabályzat 2.4. és 3.3. pontjaira vonatkozóan is az érvénytelenség megállapítását. Hiányolta, hogy a szerződés az árfolyamkockázattal kapcsolatos kockázatfeltáró nyilatkozatot nem tartalmazza, annak 12. pontja nem világos, nem érthető, ezért ez okból is érvénytelen ez a szerződési feltétel. Álláspontja szerint alperes jogszerűtlenül eljárva terhelte ki deviza eladási árfolyamon a tartozást rá ahelyett, hogy az MNB hivatalos árfolyamát vette volna alapul.

A per során az elsőfokú bíróság 3.P.21.419/2014/2. számú 2014. július 28. napján meghozott végzésével a peres eljárást hivatalból felfüggesztette a 2014. évi XXXVIII. tv. 16. §-ára történő hivatkozással.

A tárgyalás felfüggesztését követően újraindult perben az alperes 2015. június 24-én bejelentette,

hogy a hitel felülvizsgált elszámolása az irányadó törvényi rendelkezés figyelembevételével megtörtént. A 2013. december 31-i állapotot tükröző kimutatás szerint nem esedékes, de még hátralékos tőketartozásként 6.284,71 CHF-ot nyilvántartott az alperesi pénzügyintézet. Erre vonatkozó törlesztés terv szerint, ezt 2015. február 15. és 2018. december 15. között kell a felperesnek teljesítenie havi törlesztések útján.

A fentiek nyomán folytatódó perben a felperes módosította keresetét, de továbbra is kérte a kölcsönszerződés, valamint az opciós szerződés semmisségének megállapítását. Változatlanul állította, hogy a THM-re vonatkozó rendelkezések az egész fogyasztói kölcsönszerződést semmissé teszik. Az árfolyamkockázat áthárítását ugyancsak érvénytelenségi okként jelölte meg, továbbá sérelmezte a kellő alaposságú és a fogyasztó számára is megérthető árfolyamkockázati tájékoztatás hiányát. A szerződés semmisségének jogkövetkezményeként kérte a perbeli szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását azzal, hogy a továbbiakban őt már törlesztési kötelezettség nem terheli. Kérte a szerződés érvénytelenségének megállapítását a Hpt. 203. § (6)-(7) bekezdéseire, valamint a Ptk. 209. § (4) bekezdésére hivatkozással is, állítva, hogy a szerződés e jogszabályokba ütközik. Hivatkozott még a szerződési feltételek a Hpt. 213. § (1) bekezdés a.), b.), c.), d.) és e.) pontjaiba ütközésére is.

Az alperes ellenkérelme a módosított kereset elutasítására irányult. Kifejtette, hogy a kölcsönszerződés egyértelmű tájékoztatást ad arról, hogy az deviza-alapú, melynek kockázata a felperest terheli. Emellett az általános tájékoztató (4) bekezdése kifejezetten felhívja az ügyfelek figyelmét arra, hogy deviza-alapon nyilvántartott kölcsön esetében a havi törlesztőrészek nagysága a deviza, kamatlábak és az árfolyamváltozások miatt változhatnak. A gazdasági környezet változó hatásai miatt valószínűsíthető volt, hogy a havi törlesztőrészlet, illetve a hátralék, tehát az össztartozás emelkedni fog, ezért a figyelmeztetésben a pénzügyintézet kérte, hogy az ügyfél csak abban az esetben válassza a deviza-alapú hitelkonstrukciót, amennyiben jövedelme várhatóan lépést fog tartani az árfolyamváltozásokkal. A szerződési folyamat részeként a kölcsönigénylés során az alperesi pénzügyintézet feltárta a deviza-alapú kölcsönszerződésben rejlő kockázatokat. A THM minden akkor hatályos jogszabályi feltételnek megfelelően került megállapításra, az ÁSZF 2.4. pontja szól erről. Téves a felperesi álláspont a tekintetben is, hogy a 41/1997. (III.5.) Korm.rendeletet nem kell alkalmazni gépjárműkölcsönök esetében a THM meghatározásakor. Az ÁSZF 3.3. pontját a DH1 tv. alapján érvénytelennek tekintette alperes is. Ennek jogkövetkezményeit azonban a 2014. évi XL tv. (DH2) rendezte, ennek megfelelően a felperessel az elszámolás megtörtént. Jelen perben ezért már nem lehetséges az árfolyamkockázattal kapcsolatos érvénytelenségre hivatkozni. Ugyancsak a DH1 tv. állapította meg az árfolyamrész használatának érvénytelenségét a DH2 tv. alapján, azonban az elszámolás e vonatkozásban megtörtént, így a felperesi kérelem e tekintetben is okafosított.

Az elsőfokú bíróság 21. sorszámú jegyzőkönyvben foglalt végzésével a Hpt. 213. § (1) bekezdés a.), b.) pontjára alapított szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló, valamint az ÁSZF IV.4.1. pontja alapján a szerződés érvénytelenségére hivatkozó kereseti kérelmet, mint meg nem engedett keresetváltoztatást, elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy utólagosan fizessen meg 137.600,- forint elsőfokú eljárási illetéket az állam javára, továbbá az alperes javára perkieltségben is marasztalta.

A bíróság ítéletének indokolásában idézte a szerződéskötés idején hatályos Hpt. 213. § (1) bekezdés rendelkezéseit, mely a fogyasztói kölcsönszerződés kötelező tartalmi elemeit írja elő. A perbeli szerződést a jogszabályi rendelkezésekkel egybevetve megállapította, a kölcsönszerződés egyértelműen rögzíti, hogy az alperes a felperes részére milyen összegű magyar forintnak megfelelő a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamon kalkulált svájci frankban nyilvántartott kölcsönt

nyújtott. Tartalmazza azt is, hogy az induló kamatláb 4,49%/év, rögzíti a kölcsön futamidejét és a havi induló részleteket. A forint hitelek kamatához képest a THM induló mértéke alacsonyabb volt, egyúttal az árfolyamváltozásból eredő ezzel kapcsolatos kockázatviselésről a felperesi adós részletes, kellő tartalmú tájékoztatást kapott. A hiteligényléskor átvett általános tájékoztató és a szerződés 12. pontja egyaránt részletes tájékoztatást adott az árfolyamkockázat jelentőségéről és arról, hogy ez az adóst terheli. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes az árfolyamkockázat lényegéről, annak viseléséről a szükséges részletességgel tájékoztatást kapott, ez megfelel az irányadó bírói gyakorlat által elvártaknak. E rendelkezés tisztességtelensége csak akkor állapítható meg, ha általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor nem volt világos, nem volt érthető. A perbeli esetben a tájékoztatásból azonban egyértelműen felismerhető az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt, perbeli konkrét felperesi fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és annak nincs felső határa. A bíróság mindezekre tekintettel az árfolyamkockázat felperes általi viselésének szerződési kikötését nem találta tisztességtelen szerződési feltételnek.

A THM meghatározásával kapcsolatos felperesi álláspontot sem fogadta el a bíróság. Ezzel kapcsolatban megállapította még, hogy a fogyasztási kölcsön is lakossági kölcsön, ennek megfelelően a THM meghatározásakor a 41/1997. (III.5.) Korm.rendelet az irányadó.

Az árfolyamrész és az egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelenségének jogkövetkezményeit a DH2 tv. a felülvizsgálati elszámolás előírásával rendezte, ennek megállapítására irányuló kereseti kérelmeket ezért okafogyottnak minősítette a bíróság. Az üzletszabályzat 2.4. és 3.3. pontjának érvénytelenségével kapcsolatos keresetet illetően megjegyezte, hogy a THM kiszámítására vonatkozó képletet az előbbi üzletszabályzati rendelkezés tartalmazza és ennek megfelelően kiszámítható az induló THM mértéke. A további költségeket pedig a hirdetmény és annak tudomásulvételét tartalmazó felperesi nyilatkozat alapján számíthatott fel az alperes. Az ÁSZF III/3/3. pontja értelmében a 12 hónapot meghaladó futamidejű kölcsönök esetében az alperes a pénzügyi kamatlábak változásán túl jogosult a kamat megváltoztatására. Ennek a rendelkezésnek az érvénytelenségével kapcsolatos jogkövetkezményeket ugyancsak a DH2 tv. rendezte, így a felperessel való új elszámolás során az alperes ezt is figyelembe vette. A szerződés ez okból való érvénytelenségére sem alapíthat kereseti igényt a felperes.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és elsődlegesen annak megállapítását, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés a.), b.) és e.) pontjaiban előírtak betartása hiányában a szerződés lényeges tartalmi elemeiben való megállapodás elmaradása miatt a kölcsönszerződés létre sem jött. Másodlagosan a szerződés semmisségének megállapítását kérte, továbbá az egyedi szerződés 12. pontjában rögzített kikötés érvénytelenségét. Az érvényesség nyilvánítás jogkövetkezményeként kérte annak megállapítását, hogy az alperes felé 110.864,- forint összegű tartozása áll már csak fenn, ennek megfizetését vállalta. Felperes továbbra is hivatkozott a teljes hiteldíjmutató szerződési feltüntetésének hiányosságaira, álláspontja szerint ez okból az egész szerződés érvénytelensége fennáll. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás hiányosságára is változatlanul hivatkozott, és sérelmezte az árfolyamkockázat rá, mint fogyasztóra történt áthárítását.

Alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Az ítéletábra felhívására alperes a jelenleg fennálló felperesi tartozásra kimutatást csatolt, e szerint összesen 1.445.339,- forint összegű, a perrel érintett deviza-alapú kölcsönszerződésből még fennálló felperesi tartozást tart nyilván, a felülvizsgálati elszámolás alapján.

A fellebbezés **nem alapos.**

Az elsőfokú bíróság a DH2 tv. szerint megengedett módon megváltoztatott kereset (2015.08.08.) előterjesztését követően a 2015.10.22-i keresetváltoztatást jogszabálysértően utasította el, ugyanis a DH2 tv. lehetőséget teremtett a felperes részére a keresetváltoztatásra, és ezt követően az alperes új keresetre vonatkozó ellenkérelmének előterjesztéséig a keresetét ekként még módosíthatta (Pp. 146/§.), annak érdemi vizsgálat nélküli elutasítására az eljárási szabályok téves alkalmazásával került sor. A peradatok azonban ezen jogkérdések elbírálásához rendelkezésre állnak, ezért az 1/2014. PK vélemény alapján a hatályon kívül helyezés nem volt indokolt.

A bíróságnak a fellebbezés tükrében is elsődlegesen abban kellett állást foglalnia, hogy a szerződés a Hpt. által előírt, és felperes által hivatkozott lényeges tartalmi elemei a szerződéskötéskor kikötésre kerültek-e, ezáltal a szerződés létrejötté megállapítható-e (Legfelsőbb Bíróság, Kúria, BH 2013/64. számú eseti döntés). Felperes fellebbezésében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a szerződés megkötésekor a szerződés tárgyát a felek nem határozták meg, így a Hpt. 213. § (1) bekezdés a.) pontjában rögzített lényeges tartalmi elem nem került kikötésre a szerződéskötéskor, ezért a szerződés a Ptk. 205. § (2) bekezdése alapján létre sem jött, és az ÁSZF IV/4/1. pontja szerint nem is kiszámítható a szerződés megkötésekor devizában nyilvántartott kölcsönösszeg, így a deviza törlesztőrészlet sem meghatározható.

A jelen ügyben alkalmazandó 1959. évi IV. tv. (továbbiakban: Ptk.) 205. § (2) bekezdése értelmében a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Visszterhes szerződés esetén mindenképpen lényeges tartalmi elem a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás meghatározása. Kölcsönszerződésnél – az 1959. évi Ptk. 523. § (1) bekezdése szerint – a hitelező által nyújtott szolgáltatás a szerződésben meghatározott pénzösszeg adós rendelkezésére bocsátása, az adóst terhelő ellenszolgáltatás pedig a kölcsön összegének szerződés szerinti – ügyleti kamattal együttes – visszafizetése. Ennek megfelelően a kölcsönszerződés létrejöttéhez a feleknek meg kell állapodniuk egyrészt a hitelező által folyósítandó kölcsön összegében, mely a szerződés tárgya, másrészt az adós visszafizetési kötelezettségében. Ez utóbbi meghatározásának egyik lehetséges módja az adós által teljesítendő törlesztőrészletek számának, összegének és esedékességének megjelölése.

A szerződés rögzítette, hogy 2.294.000,- forintnak megfelelő CHF hitelt nyújt, melyet az adósnak 120 hónap alatt, kamattal kell visszafizetnie. Ezzel a szolgáltatás, ellenszolgáltatás meghatározásra került.

A peres felek szerződése – amint az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította – deviza-alapú kölcsönszerződés, amelynek lényege, hogy a szerződés tárgya, vagyis a hitelező által folyósítandó kölcsön összege és az adós tartozása, azaz a törlesztőrészletek összege egyaránt devizában kerül meghatározásra, így az adós tartozása devizában keletkezik, a kölcsön folyósítására és a törlesztésére pedig forintban kerül sor, azaz az ún. kirovó és lerovó pénznem eltér egymástól: a kirovó pénznem deviza, a lerovó pedig forint. A felek a szerződés megkötésekor a kölcsönösszeg devizában való meghatározása során két módot választhatnak: vagy az érintett devizanemben jelölik meg pontosan, összegszerűen a kölcsön összegét (ebben az esetben a folyósítás időpontjában irányadó árfolyamtól függ, hogy ténylegesen milyen forint összeg kerül az adós részére folyósításra), vagy azt a forint összeget határozzák meg, amelynek a folyósítás időpontja szerinti árfolyamon az adott devizanemre átszámított összege az adós kirovó pénznemben meghatározott tartozása. Mindkét mód alkalmas a kirovó tartozás egyértelmű meghatározására (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) 6/2013. PJE határozat III/1. pont).

A felperes álláspontjától eltérően tehát nem szükséges, hogy maga a kölcsönadott, folyósított összeg, illetve a törlesztések összege devizában meghatározva, tételesen szerepeljenek a szerződésben, hanem e lényeges tartalmi elem meghatározásához az is elegendő, ha az a szerződés

rendelkezései alapján kiszámítható.

Ezzel egyezően foglalt állást a Kúria az elsőfokú határozat meghozatalát és a fellebbezés benyújtását követően hozott, de jelen jogvita másodfokú elbírálása során már irányadó bírói gyakorlatot tükröző 1/2016. PJE határozatában, melynek 1. pontja rögzíti: a deviza-alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés a.) pontja által előírt követelményeknek, ha az írásba foglalt szerződés – ide értve az annak részévé vált általános szerződési feltételeit is – a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben meghatározott későbbi időpontjában. Ennek hiányában a folyósításkor irányadó árfolyamot kell figyelembe venni.

Jelen esetben az egyedi szerződés egyértelműen rögzíti a lerovó pénznemben, azaz forintban folyósítandó kölcsön összegét, mely 2.294.000,- forintnak megfelelő, a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamon kalkulált CHF-ban nyilvántartott összeg. A kölcsönszerződés 8. pontja szerint a kölcsönszerződés részét képezi a „SZÁFGJ06” jelölésű szerződés általános feltételeit tartalmazó üzletszabályzat, melynek átvételét az adós aláírásával elismerte. Az ÁSZF IV/4/1. pontja rögzíti, hogy az alperes által folyósított kölcsönösszeg minden esetben megegyezik a kölcsönszerződésben feltüntetett forint kölcsönösszeggel. A kölcsönösszeg folyósításakor a hirdetményben meghatározott bank, teljesítést megelőző 2. munkanapon jegyzett deviza vételi árfolyamán kerül kiszámításra a kölcsönösszeg devizában meghatározott összege. A kölcsönösszeget ezen időponttól kezdve az alperes devizában tartja nyilván.

A kölcsönszerződés 12. pontja rögzíti, hogy a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi a később kiküldendő törlesztési terv, mely tartalmazza a folyósítás időpontját, a törlesztőrészek esedékességének időpontját. A kölcsönszerződés 4. pontja meghatározza továbbá, hogy a kölcsön futamideje 120 hónap, a csatolt törlesztési terv pedig havi bontásban meghatározta a törlesztőrészlet devizában irányadó összegét, valamint a folyósítás napjának megfelelően átszámított devizatartozás összegét. Mindezek alapján megállapítható, hogy az egyedi kölcsönszerződés az általános szerződési feltételek, valamint a szerződés részét képező fizetési terv együttes szabályai meghatározzák nemcsak lerovó pénznemben, hanem kirovó pénznemben is a kölcsön összegét és a törlesztőrészek összegét is.

Minderre figyelemmel a kölcsönszerződésben, az ÁSZF-ben, valamint a fizetési tervben a kölcsön és törlesztőrészek összege forintban és devizában is meghatározásra került, mely tartalmában megfelel a szerződéskötéskor hatályos 1996. évi CXII. tv. (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a.) és e.) pontjában előírt követelményeknek. Megállapítható tehát, hogy a szerződés tárgyát, a kölcsön összegét, a törlesztőrészek számát, összegét és a törlesztési időpontokat a szerződés tartalmazza a bírói gyakorlat által megkövetelt módon (Kúria 1/2016. Polgári jogegységi határozat 1. és 2. pont). A szerződés a törvény által előírt lényeges feltételeket tartalmazza, annak létrejötte – lényeges tartalmi elem hiányára hivatkozással – nem vonható kétségbe.

A felperes fellebbezésében továbbra is hivatkozott az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás hiányára. Állította, hogy az általános szerződési feltételnek minősülő tájékoztatót nem kapta meg. Hivatkozott arra, hogy az 1959. évi Ptk. 205/A. § (2) bekezdése értelmében az általános szerződési feltételt használó felet terheli annak bizonyítása, hogy a szerződési feltételeket a felek egyidejűleg megtárgyalták, és a Ptk. 205/B. § (2) bekezdése alapján külön tájékoztatni kell a másik felet arról az általános szerződési feltételről, mely a szokásos szerződési gyakorlattól eltér. Ilyen feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél kifejezetten elfogadta, így hivatkozása szerint az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy ezt a tájékoztatót a felperessel megtárgyalta, illetve a szokásos gyakorlattól eltérő kockázat tartalmáról külön tájékoztatta, melyet a felperes kifejezett nyilatkozattal el is fogadott.

A Legfelsőbb Bíróság (Kúria) 2/2014 PJE határozat 1. pontja szerint deviza-alapú fogyasztói

kölcsönszerződés azon rendelkezésének tisztességtelensége, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, csak akkor vizsgálható, és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. Abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül, kizárólag őt terheli és, hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a szerződési feltétel tisztességtelenségét az 1959. évi Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

Jelen esetben a szerződés 12. pontja tartalmazza azt, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatot teljes mértékben az adós viseli. A rendelkezés világosan és egyértelműen juttatja kifejezésre, hogy az árfolyamváltozásból eredő többletfizetési kötelezettség – az ún. árfolyamkockázat – korlátlanul a fogyasztót terheli.

A szerződéskötés időpontjában hatályos Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdései értelmében a lakossági ügyféllel kötött devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamváltozásban rejlő kockázatra a fogyasztó figyelmét külön, kockázatteltáró nyilatkozatban kell felhívni. Ennek megtörténtét az alperes által csatolt „Kölcsönigénylés” megnevezésű okirat igazolja. Az okiratban szerepel, hogy a kölcsönigénylés aláírásával a kölcsönigénylő kifejezetten elismeri, hogy a kölcsönigénylés elválaszthatatlan mellékletét képező - „Általános tájékoztató a **B...** Zrt. ügyfelei részére” - című tájékoztató levelet átvette, annak tartalmát megismerte, továbbá írásban nyilatkozza, hogy az abban foglalt hozzájáruló nyilatkozatot megadottnak tekinti. A 2006. február 1. napjára dátumozott általános tájékoztató a **B...** Zrt. ügyfelei részére okirat 4. bekezdése tartalmazza az alábbiakat:

„Felhívjuk Tisztelt Ügyfeleink figyelmét, hogy deviza-alapon nyilvántartott kölcsönök esetben a havi törlesztőrészek nagysága a deviza kamatlába és az árfolyamváltozások miatt változhat. Figyelembe véve a gazdasági környezetünk változtatásait, valószínűsíthető, hogy az Ön havi törlesztőrésze, illetve hátralévő tartozása emelkedni fog, ezért kérjük, hogy abban az esetben válassza a deviza-alapú hitelkonstrukciót, amennyiben jövedelme vélelmezhetően lépést fog tartani a várható árfolyamváltozásokkal, tekintettel arra, hogy az árfolyamváltozásból eredő minden kockázat Önt terheli.”

A Kúria 2/2014. PJE határozata idézett 1. pontjának megfelelően, annak elbírálásánál, hogy az árfolyamkockázatból eredő többletfizetési kötelezettségre vonatkozó tájékoztatás megfelelő volt-e, nem csupán a szerződés rendelkezéseire, hanem a pénzügyi intézmény által nyújtott egyéb tájékoztatásra, adott esetben ún. kockázatteltáró nyilatkozat tartalmára is figyelemmel kell lenni. Jelen esetben már maga a szerződés 12. pontja is egyértelműen és világosan tartalmazza, hogy az árfolyamváltozásból származó kockázat korlátozás nélkül a felperesi fogyasztót terheli. A szerződés e pontja, valamint az általános szerződési feltételnek nem minősülő általános tájékoztató együttesen mindenképpen alkalmas arra, hogy a kellő körültekintéssel eljáró, átlagos fogyasztó felismerje: az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül őt terheli, és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.

Mindezekből következően az árfolyamkockázat áthárítása tekintetében a perbeli szerződés részleges érvénytelensége nem volt megállapítható. A felperes keresete és fellebbezése alapján, ez okból az érvénytelenség jogkövetkezményeként kért hatályossá nyilvánításra sem kerülhetett sor.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés b.) és e.) pontjára alapított, teljes hiteldíjmutató és a törlesztőrészek pontatlan feltüntetésével kapcsolatos fellebbezési hivatkozások sem helytállóak. A THM fogyasztási szerződésben való feltüntetésének teljes hiánya a szerződés érvénytelenségét eredményezheti. Az érvénytelenségi ok ilyen esetben akként küszöbölhető ki, hogy a bíróság meghatározza a THM-t. Ha

azonban a szerződés valamilyen módon, és formában feltünteti a THM-t, valamint az induló törlesztőrészeket - ahogy ez a jelen esetben is történt -, és az valamilyen oknál fogva hibás, pontatlan pl. valamilyen költséget nem vett figyelembe a pénzügyi intézet a kiszámításakor, az legfeljebb arra adhat alapot, hogy a fél tévedés vagy megtévesztés (tévedésbe ejtés) címén megtámadja a szerződést. E körben arra hivatkozhat, hogy tévedésben volt a szerződés tényleges terheit illetően, vagy abban, hogy a szerződés feltételei, más pénzügyi intézet által ajánlott kölcsön feltételeihez képest kedvezőbbek. A perindításkor kifejezetten ezen a címen (Ptk. 210. § (1), (4) bekezdés) a felperes részéről nem került sor a szerződés megtámadására, erre egyébként is csak a tévedés felismerésétől számított 1 éves jogvesztő határidőn belül ad lehetőséget a Ptk. 236. § (2) bekezdés a.) pontja. A felperes esetleges tévedését e körben, a 2008-2009. évektől bekövetkezett kedvezőtlen árfolyamváltozás miatti törlesztőrészlet emelkedés, illetve az utóbb megalkotott DH1 törvény folytán már a perbeli hivatkozást megelőző 1 évvel korábban nyilvánvalóan felismerhette, így utólag az említett jogcímen érvénytelenségre alapított megtámadást nem terjeszthet elő a jogvesztő határidő elteltével. Erre irányuló keresete, és fellebbezése egyaránt alaptalan.

A 2011. évi CLXI. tv. (Bsz.) 25. §-a, valamint az Alaptörvény 25. cikk 3. bekezdése folytán a bíróságokra nézve kötelező érvényű, Kúria 6/2013. PJE 2. pontja értelmében az árfolyamkockázat adóssra terhelése önmagában nem érvénytelenségi ok. A deviza-alapú kölcsönszerződés, mint szerződéstípus önmagában amiatt, hogy a kedvezőbb kamatmérték ellenében az árfolyamkockázat az adósnál jelentkezik, még nem ütközik jogszabályba, és a jóerkölcsbe sem. Nem tekinthető uzsorás szerződésnek, nem irányul lehetetlen szolgáltatásra, és színlelt szerződésnek sem minősül. A szerződési terheknek a szerződés megkötését követő, előre nem látható, egyoldalú eltolódása az érvénytelenség körében nem értékelhető, tekintettel arra, hogy az érvénytelenségi oknak a szerződés megkötésekor kell fennállnia. Az árfolyamkockázat telepítés normatív szabályozástól való, diszpozitív eltérése egyedi perbeli érvénytelenség megállapítást nem eredményezhet. A DH2 és DH3 törvények útján a bíróság helyett a jogalkotó módosította a deviza-alapú fogyasztói kölcsönszerződéseket, ezáltal kiküszöbölte az esetleges érvénytelenségből fakadó érdeksérlemeket azzal, hogy az árfolyamkockázatot a jövőre nézve lényegében megosztotta a fogyasztók és a bankok között. A forintosítás és a DH2 törvény szerinti felülvizsgált elszámolás megtörténte utóbb már nem teszi lehetővé a keresetben kért érvénytelenségi okok bírói megállapítását és a jogkövetkezmények egyedi mérlegeléssel történő levonását, így a fellebbezés ez okból sem vezethetett eredményre.

Mindezen indokokra tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a szükséges kiegészítések mellett a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt hivatkozással helybenhagyta.

Az elsőfokú ítélet költségek viselésével kapcsolatos rendelkezéseit illetően észlelte az ítéletábra, hogy a bírói gyakorlat által kialakított pertárgyérték számításától eltérő mértékű pertárgyértékhez igazodó illetékviselési kötelezettséget állapított meg a felperes terhére az elsőfokú bíróság. A DH2 tv. folytán módosított kereseti kérelem szerint a felperesi álláspont az volt, hogy őt további törlesztési kötelezettség már nem terheli, ugyanakkor az alperes a felülvizsgálati elszámolásban 1.445.339,- forint összegű, még fennálló felperesi tartozást mutatott ki. A perlés célja mindebből következően nyilvánvalóan az, hogy a felperes e hátralékos fizetési kötelezettség alól mentesüljön. Ezen összeg (1.445.339,- forint) tekintendő tehát a perbeli keresetekhalmazhoz igazodó pertárgyértéknek. Ennek az 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 42. § (1) bekezdés a.) pontja szerint számított 6%-os mértéke 86.700,- forint, emiatt szükségessé vált az elsőfokú eljárásban teljes mértékben pervesztes felperes elsőfokú eljárási illetékfizetési kötelezettségének módosítása ezen összegré.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a másodfokú eljárásban is pervesztes, így a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján köteles a jogi képviselővel eljárni és fellebbezési ellenkérelmet írásban előterjesztő

alperes másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére. Az alperesi jogi képviselő munkadíját az ítélet tábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a.) pont, valamint (5) bekezdés alapján állapította meg.

Az 1.445.339,- forint fellebbezési pertárgyértékből kiindulva az Itv. 46. § (1) bekezdés szerint számítandó 8%-os fellebbezési eljárási illetéket, melyet a felperes illetékfeljegyzési joga folytán előzetesen nem rótt le, külön felhívásra kell az államnak megfizetnie, 115.600,- forint összegben a 6/1986. (VI.26.) IM számú rendelet 13. § (2) bekezdés, valamint 15. § (1) és (3) bekezdés szabályai szerint.

Szeged, 2016. november 3. napja

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.. Dobler László s.k.. Béri András s.k.
a tanács elnöke előadó bíró táblabíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő